

Gmina Tyczyn

Nr 21 (441)
19.10. - 1.11.2008

Cena 1,00 zł

GŁOS TYCZYNA

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Biała Borek Stary Budziwój Hermanowa Kielnarowa Matysówka Tyczyn

3 listopada

Święto myśliwych i leśników

Święty Hubert, obraz Mistrza Żywotów Maryi z Werben

Łowiectwo w początkach dziejów ludzkości stanowiło podstawę bytu, w późniejszym okresie było także pasją i rozrywką.

Współczesne łowiectwo jest istotną formą działalności ludzkiej, ukierunkowaną na gospodarowanie zwierzną i zachowanie przyrody dla kolejnych pokoleń. W łowiectwie, obok takich zagadnień jak gospodarowanie gatunkami zwierząt łownych, ochrona przyrody, kynologia, strzelectwo i prawodawstwo, niezwykle ważną rolę pełni kultura łowiecka. Jest swoistym nawiązaniem do przeszłości i dawnych znamienitych tradycji polskiego łowiectwa.

Zwyczaje wzbogacające kulturę łowiecką trzeba pielęgnować i utrzymywać. Najstarszą tradycją jest kult św. Huberta, patrona myśliwych i leśników.

Św. Hubert urodził się prawdopodobnie w 655 r., przekazy mówią, że pochodził z książęcej brabanckiej rodziny. Brabancja to historyczna nazwa krainy rozciągającej się w dolnym dorzeczu Mozy i Renu - dziś terytorium leżące częściowo w Belgii i Holandii. W młodości Hubert był zapalonym myśliwym. Legenda głosi, że polującemu w Wielki Piątek 695 r. Hubertowi objawił się dorodny biały jeleń, w którego rozłożystym porożu jaśniał gorejący Krzyż. Przestraszony cudownym objawieniem Hubert miał słyszeć głos samego Chrystusa, nakazującego, by porzucił niezwłocznie pogaństwo, krwawe łowy, uciechy i przeszedł na Bożą służbę. Wziął sobie Hubert to do serca, porzucił światowe życie. Udał się do Maastricht gdzie pod okiem przewodnika w wierze - tutej-

Ciąg dalszy na stronie 2, 19 i 20

Święto myśliwych i leśników

szego bp Lamberta sposobił się do służby Bożej. Po śmierci swego nauczyciela sam został 31 biskupem Maastricht, nie ustając w pracy duszpasterskiej i misyjnej.

Biskup Hubert zmarł 30 maja 727 r. w Liege. Stąd zaczął się szerzyć jego kult i sława na całą chrześcijańską Europę. Działo się to podobno za sprawą jego niebiańskiej stuy, przez dotknięcie którą miał już za swego życia leczyć chorych ludzi i zwierzęta. Podobne właściwości miał mieć darowany mu przez papieża, klucz niebiański. Stał się św. Hubert szybko patronem Liege. Sława jego uzdrowicielskich czynów rozchodziła się po całym masywie Ardenów, po Brabancji - gdzie do dnia dzisiejszego święty ten posiada liczne miejsca kultu.

Dzień poświęcenia relikwii św. Huberta - 3 listopada - stał się świętem myśliwych i leśników. Święto to czczone jest uroczystymi łowami, poprzedzanymi mszą w intencji myśliwych. W tradycji ludowej św. Hubert czczony jest także jako patron lunatyków i chorych na epilepsję.

Ikonografia przedstawia św. Huberta najczęściej w czasie polowania, gdy objawił mu się jelen z krzyżem między tykami. W Polsce klasyką w tym zakresie są prace Jerzego Kosaka, który w 1937 r. na Światowej Wystawie Łowieckiej w Berlinie otrzymał złoty medal za obraz przedstawiający widzenie św. Huberta. Imieniem św. Huberta nazwało się wiele

Początki sztandarowe przed nowym kościołem w Milocinie podczas uroczystości hubertowskich 3 listopada 2007 r.

Uroczystości hubertowskie w Mirocinie

Ciąg dalszy na stronie 19

Jeszcze 300 lat temu w północnych rejonach obecnego Rzeszowa rozciągały się gęste bory Puszczy Sandomierskiej.

Milocin („Mily Cień” puszczy tak spodobał się podróżującemu wtedy kupcom, że dał początek nazwie wsi) - upodobał sobie na wypady myśliwskie właściciel Rzeszowa Jerzy Ignacy Lubomirski - to on sfinansował budowę kaplicy myśliwskiej św. Huberta.

Jej budowę (1741-1746) zajął się dobrze nam już znany Karol Henryk Wiedemann. Ciekawostką jest fakt, że jest to pierwsza parafia w Polsce, której patronem jest właśnie św. Hubert.

Mamo, Tato, zadbaj o serce

Pod takim hasłem realizowany jest na terenie naszej gminy Polski Projekt 400 Miast. W jego ramach wykonywane są badania przesiewowe u uczniów klas IV i V szkół podstawowych, badania ich rodziców, zajęcia edukacyjne dla osób z wysokim ryzykiem sercowo-naczyniowym, porady antytytoniowe dla ciężarnych kobiet palących papierosy. Badania i porady są bezpłatne. Mają one na celu uświadomienie uczestnikom możliwości zminimalizowania ryzyka rozwoju chorób układu krążenia poprzez zmianę stylu życia na zdrowszy, a także poprawę skuteczności leczenia już istniejących chorób.

Choroby serca i naczyń takie jak: choroba wieńcowa, zawał serca czy udar mózgu są najpowszechniejszą przyczyną zgonów i jednym z najczęstszych powodów inwalidztwa w Polsce. Powstają one w wyniku działania tzw. czynników ryzyka. Czynnikiem ryzyka to cecha występująca u danego człowieka, która zwiększa prawdopodobieństwo rozwinięcia się w przyszłości choroby serca lub naczyń. Na pewne cechy nie mamy wpływu. Są nimi zaawansowany wiek czy rodzinne obciążenie chorobami serca. Pozostałe możemy skutecznie zwalczać: nadwagę, otyłość brzuszna, nadciśnienie tętnicze, wysoki poziom cholesterolu, cukrzycę typu 2, palenie tytoniu, brak wysiłku fizycznego, nadużywanie alkoholu.

W określeniu prawidłowej masy ciała pomaga wskaźnik BMI. Obliczamy go wg wzoru: waga w kg podzielone przez wzrost w metrach do kwadratu np. osoba ważąca 90 kg, o wzroście 1,75 m - BMI wynosi $90:1,75^2=29,4$. Prawidłowo powinien on wynosić 18,5-24,9, przy wynikach powyżej 25 do 29,9 mówimy o nadwadze, powyżej 30 to już otyłość. Otyłości towarzyszą liczne powikłania ze strony układu sercowo-naczyniowego i innych narządów. Oblicz BMI!

Nadciśnienie tętnicze „nie boli” i nie daje praktycznie żadnych dolegliwości, a sieje spustoszenie w naszym organizmie - uszkadza serce, mózg, nerki bez sygnałów ostrzegawczych. Z tego

Ciąg dalszy na stronie 7

AKTUALNOŚCI

Dzień Edukacji Narodowej

14 października to święto polskiej oświaty. W tym dniu pragniemy okazać wdzięczność i podziękować wszystkim nauczycielom, bo przecież każda dziedzina nauki jest ważna. To Nauczyciel wychowuje i przekazuje swoją wiedzę, by swoich uczniów przygotować jak najlepiej na dalszą drogę życia.

To wychowawca *Wie, jak się rodzi słowo
wie, jak się rodzi człowiek
Mówi, czyta, patrzy -
poprawia świat !*

Feliks Ratajczak

W podziękowaniu, za trudną pracę, poświęcenie i wskazywanie właściwej drogi, wszystkim pedagogom życzymy dużo wytrwałości, sukcesów zawodowych jak również uśmiechu na co dzień.

Za szczególne osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze oraz za przyznanie szkołom znaku jakości „Interkl@sa” za rok 2008/2009 Nagrodę Burmistrza otrzymali:

mgr Anna Pondo - Nauczyciel Szkoły Podstawowej w Tyczynie

mgr Jolanta Magda - Nauczyciel Szkoły Podstawowej w Tyczynie

mgr Wiesław Zawadzki - Nauczyciel Szkoły Podstawowej w Matysówce

mgr Wanda Drabicka - Nauczyciel Szkoły Podstawowej w Matysówce

mgr Bożena Żurawska - Dyrektor Gimnazjum Publicznego w Tyczynie

mgr Małgorzata Chorzępa - Nauczyciel Szkoły Podstawowej w Budziwoju

mgr Anna Sawicka - Nauczyciel Szkoły Podstawowej w Budziwoju

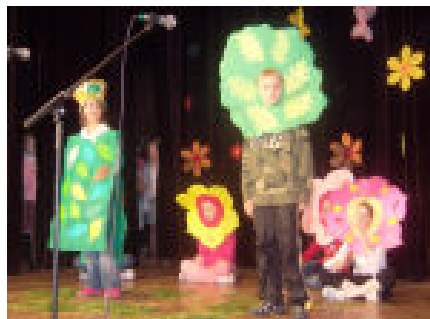
mgr Janina Trzyna - Nauczyciel Szkoły Podstawowej w Borku Starym

Serdecznie gratulujemy.

Kolory przyjaźni

9 października br. w sali widowiskowej M-GOK w Tyczynie odbył się konkurs pt. „Literatura i dzieci - Kolory przyjaźni”.

Przedmiotem konkursu była twórczość znaczących i wybitnych autorów, którzy w swoich utworach poruszają tematykę przyjaźni. Uczestnicy konkursu - dzieci ze szkół podstawowych - mieli za zadanie prezentację jednego utworu wybranego autora w formie recytacji, inscenizacji, piosenki lub prac plastycznych.

Inszenizacja w wykonaniu IV kl. SP
z Borku Starego

Celem konkursu była popularyzacja literatury dziecięcej, inspirowanie do poszukiwań nowych form pracy artystycznej i wychowawczej, rozwijanie wyobraźni, spontaniczności oraz promocja

dokonań artystycznych dzieci i konfrontacja warsztatu instruktora-pedagoga.

Prezentacje uczniów biorących udział w konkursie oceniane były przez komisję w składzie: **Zofia Matys** - dyr. M-GOK w Tyczynie, **Alicja Kustra** - dyr. MiGBP w Tyczynie oraz **Dorota Ząbek** - instruktor ds. zespołów artystycznych.

Jury po wysłuchaniu i obejrzeniu 1 inscenizacji, 3 piosenek i 10 recytacji postanowiło zakwalifikować do eliminacji części powiatu rzeszowskiego następujących wykonawców:

Recytacja w kat. kl I-III:

I m. **Mateusz Rejman** SP Budziwój

II m. **Natalia Socha** SP Budziwój

III m. **Sara Czekaj** SP Matysówka

Recytacja w kat. kl IV-VI:

I m. **Łukasz Wacławek** SP Budziwój

II m. **Bartłomiej Kalandyk**

SP Budziwój

III m. **Karolina Szala** SP Budziwój

Piosenka w kat. kl. I-III:

I m. **Kinga Sikora** SP Matysówka

Piosenka w kat. kl. IV-VI:

I m. **Karolina Wróbel** SP Budziwój

II m. **Aleksandra Jurek**

i **Diana Skoczylas** SP Budziwój

Inszenizacja:

I m. **SP Borek Stary kl. IV**

Agnieszka Malinowska

16 października br. przypada 30 rocznica wyboru kardynała Karola Wojtyły na Papieża. Obchodzony w Polsce Dzień Papieski staje się okazją do przypomnienia życia i postaci Ojca Świętego, Jego nauczania oraz gorącej modlitwy o rychłą Jego beatyfikację. **Santo subito! Natychmiast święty!** - oto słowa, które brzmią w sercach i na ustach pokolenia Jana Pawła II.

Dzieci ze Szkoły Podstawowej w Budziwoju także uczciły pamięć naszego Wielkiego Rodaka. Zuchy, harcerze oraz uczniowie z klas trzecich i szóstych przygotowały apel papieski, który zaprezentowano w kościele parafialnym oraz w szkole.

Jan Paweł II kształtował młode pokolenie, apelował do młodych, aby nie

Dzień Papieski w Budziwoju

Jan Paweł II - Wychowawca Młodych

lękali się młodości, pragnień, szczęścia, prawdy i piękna. Zawsze powtarzał, że liczy na polską młodzież oraz wołał: **Wy jesteście młodością Kościoła!... Kościołem jutra!, Kościołem nadziei!**

W treściach apelu przedstawiliśmy niektóre z drogowskazów skierowanych przez Papieża do młodych, jak zawsze aktualnych i ważnych w życiu każdego, ale szczególnie młodego człowieka:

- * **...musicie od siebie wymagać!**
- * **...czuwajcie, starajcie się być człowiekiem sumienia!**
- * **...nazywajcie po imieniu dobro i zło!**
- * **...bądźcie odpowiedzialni za wspólne**

dobro, któremu na imię Polska!

* ...bądźcie w tym świecie nosicielami wiary i nadziei chrześcijańskiej!

* ...budujcie i umacniajcie na polskiej ziemi „cywilizację miłości”: w życiu osobistym, społecznym, rodzinnym, politycznym, w szkołach, uniwersytetach, parafiach, w ogniskach rodzinnych, które kiedyś utworzycie!

Jan Paweł II jest wzorem Wychowawcy, Nauczyciela, a Jego nauczanie przekazywane z pokolenia na pokolenie pozwoli, aby z młodych ludzi wzrastali mądrzy, odpowiedzialni świadkowie prawdy i wiary w Boga.

Dekoracje o tematyce papieskiej oraz prace plastyczne wykonane przez dzieci, stały się okazją nie tylko do wspomnienia naszego kochanego Papieża Polaka, ale także pewnym zobowiązaniem, że czuwamy, pamiętamy, chcemy żyć tak, jak mówił oraz przekazemy następnym pokoleniom to, czego nas nauczył. W codziennych obowiązkach mamy być wierni naszemu powołaniu, tak jak nauczał Jan Paweł II słowami **Nie lękajcie się...** - jest to powołanie do świętości.

**Renata Rzeźnik
i Iwona Woźniak**

Edukacja zdrowotna czyli spotkania w bibliotece

> Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Tyczynie zaprasza na kolejne wykłady w ramach cyklu

„Edukacja zdrowotna”. Tym razem spotkanie poświęcone będzie urazom i stłuczeniom.

Termin: 29 października br. (środa), godz. 16.30 w Czytelnii MiGBP.

> Filia Biblioteki Publicznej i Dom Ludowy w Hermanowej zapraszają na wykład pt. **„Nadciśnienie i choroby serca”**.

Spotkanie odbędzie się **22 października br. (środa), godz. 16.30** w sali widowiskowej Domu Ludowego. Serdecznie zapraszamy.

W pogoni za latem

Z radością pragnę zachęcić czytelników „Głosu Tyczyna” do kolejnego spotkania z naturą na łamach naszego, lokalnego czasopisma.

Końcem lata ptasi świat przeżywa wielkie poruszenie. Miliony drobnych oczu, z wielką nadzieją jutra zwróconych jest na południe. Wkraczająca jesień, snująca powoli swój barwny płaszcz przez niemalże każdy skrawek pól i lasów, jest zarazem zwiastunem wielkiego cudu przyrody. Dla nas jest on zjawiskiem niezwykłym, dla ptaków - niebezpieczną misją i wrodzoną naturą. Mowa o wielkiej migracji ptaków na południe. Wraz z ostatnim warkoczem odchodzącego lata, ptaki z każdego zakątka, jakby ciągnięte magnesem - podejmują ryzykowną próbę podróży na zimowiska. Lecąc dniami i nocą, kierując się polem magnetycznym, gwiazdami i niespotykaną siłą swych drobnych skrzydeł, migrują z celem dotarcia do odległych rejonów Europy Południowej, Afryki, a nawet Azji.

Okres wędrówek jest bardzo trudny dla naszych skrzydlatych podopiecznych. Wiele, szczególnie słabych osobników, nie wytrzymuje wysiłku i nie sprzyjających warunków atmosferycznych. Przeszkodą dla migrujących ptaków jest niestety również człowiek. Wiele krajów Europy Południowo-Zachodniej i Południowej do dziś nieprzestrzega obowiązujących konwencji i przyzwala na masowe zabijanie wędrownych ptaków przez społeczeństwa tychże państw.

Okaleczony na dziobie zimorodek

Brutalność w tym wypadku jest szczególnie rażąca. Rany postrzałowe, wabienie do klatek oraz na lepiki, ranne stworzenia, połamane skrzydła, rany głowy, tułowia i urazy wewnętrzne, trofea myśliwskie czy wreszcie wystawny stół w ekskluzywnej, francuskiej restauracji - to tylko garstka tego, co czeka bezbron-

ne, postępujące w zgodzie ze swoją naturą ptaki. Niestety problem jest na tyle trudny do rozwiązania, że sama Unia Europejska nie potrafi ostatecznie przerwać corocznego, bestialskiego „święta zabijania”.

Jesienna migracja ptaków na południe jest również okazją do przybliżenia Państwu, w jaki sposób ptaki przemierzają nasz kontynent w drodze na zimowiska. Prześledźmy więc wędrówkę naszego, rodzimego gatunku - jaskółki dymówki *Hirundo rustica*.

Jedną z głównych tras wędrówki dymówki jest przelot nad zachodnią częścią Europy i pokonanie wąskiego przesmyku ładu wzdłuż Cieśniny Gibraltarskiej, dzielącej Europę i Afrykę. Zanim dymówka w licznych stadach wyruszy w podróż, jeszcze w sierpniu zbiera się w ogromne skupiska nocujące w zwartych trzcinowiskach, jak np. na Potokach Tyczyńskich.

Trasa wędrówki jaskółki dymówki na zimowiska

Wraz z nastaniem września jaskółki wyruszają na południe, najpierw w stronę Półwyspu Iberyjskiego bądź Półwyspu Apenińskiego, skąd wykorzystując jak najmniejsze przerwy w lądzie pokonują basen Morza Śródziemnego i dolatują do Afryki. Główne zimowiska dymówki znajdują się na południu Czarnego Kontynentu, w rejonie RPA.

Oczywiście jest wiele innych tras wędrówek ptaków przez Europę, cho-

Etiuda jesienna

Na koralach jarzębin
rozperłone pajęczyny
kwiaty jabłoni
zamienione w krągłą czerwień
zapach palonych liści

w kącie ogrodu
potargany wiatrem
krzak chryzantem
osłania samotnie różę i świerszcze
strojące skrzypce
do pożegnalnego koncertu
za chwilę
na nitkach babiego lata
ulecą dźwięki etiudy jesiennej.

Anna Mirosława Nowak,
(z tomiku *"Studnia czasu"*)

Jaskółka dymówka

ciażby wschodnimi krańcami kontynentu - przez Cieśninę Bosfor, w kierunku Turcji, dalej przez Bliski Wschód i Półwysep Arabski do Afryki (np. bociany).

Mam nadzieję, że nieco przybliżyłem Państwu bardzo ciekawą tematykę ptasich migracji. Kończąc pragnę życzyć wszystkim pięknych chwil podpatrywania przyrody. 4 i 5 października obchodzimy w całej Europie Europejskie Dni Ptaków. Zachęcam gorąco do jesien-nych wypraw na łono natury.

Rafał Salach
Kraków, 3 października 2008 r.

Pierwsza gazetka szkolna wydawana w Szkole Podstawowej w Borku Starym była tworzona głównie przez nauczycieli. Teksty do tego numeru przygotowywano w polskim edytorze tekstów „Tag”, a gazetka składana była ręcznie. Koszty druku i papieru pokrywał Urząd Gminy i Miasta w Tyczynie. Pierwszy numer wydano z datą 15 listopada 1993 r.

Tematyka gazetki związana była z aktualnymi problemami szkoły. Największym problemem była budowa sali gimnastycznej i stąd artykuł pana **Tadeusza Filipa** poruszający sprawy budowy. Poza tym ciekawy z punktu widzenia naszych czasów jest artykuł o sponsorach szkoły, z którego można się dowiedzieć, że wartość pozyskanego sprzętu lub gotówki w 1993 r. była prawie równa budżetowi szkoły na wydatki rzeczowe. Dużo uwagi poświęcono też tematyce sportowej, bo był to okres sukcesów drużyny tenisa stołowego. Ważnym tematem drugiego numeru było oddanie do użytku pracowni komputerowej, jednej z pierwszych w województwie.

W roku szkolnym 1996/97 samorząd szkolny wydał 8 numerów gazety „Nudy z budy”. Każdy numer zawierał wywiad z ciekawą osobą, sprawozdanie z najważniejszego wydarzenia w po-

przednim miesiącu, szkolne wiadomości sportowe, informacje o ulubionych zespołach muzycznych, ciekawostki z różnych dziedzin, krzyżówkę oraz humor. Funkcję redaktora naczelnego pełnił duet **Agnieszka Rożek** i **Kamila Pękała**, dział muzyczny prowadziły **Alicja Krużel**, **Anna Rożek**, **Aneta Żurek**, **Agata Szura** i **Justyna Trzyna**, rozrywki dostarczały: **Agnieszka Szczęch** i **Elż-**

SP Borek Stary

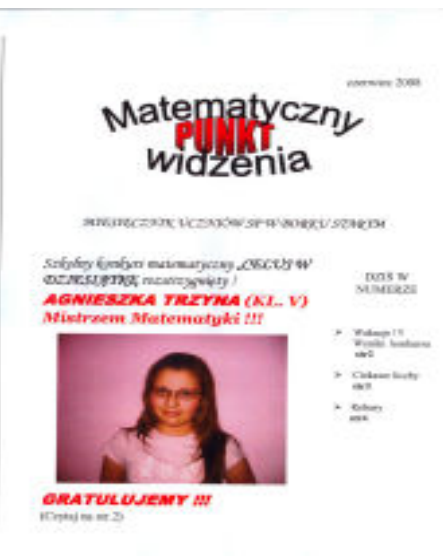
Historia małej poligrafii

Okładka pierwszego numeru

Okładka drugiego numeru

bieta Beściak, a realcje sportowe przygotowywały **Beata Szczypek** i **Monika Bembenik**. Magazyn prowadzony przez skład typowo żeński zyskał dużą popularność w uczniowskim środowisku.

Opiekę dydaktyczno-merytoryczną nad miesięcznikiem sprawuje pani **Jadwiga Sitek**, nauczycielka matematyki.

Lucjan Osiały

Prof. dr hab. Jerzy Kowalczyk
W A R S Z A W A

Pan Kazimierz Szczepański
Burmistrz Miasta Tyczyna

Szanowny Panie Burmistrzu,

Serdecznie Panu dziękuję za wspaniałe album *Ziemia Tyczyńska z bliska i z daleka*. Aż serce rośnie, że w tak niewielkim miasteczku są tak wspaniali ludzie jak Pan, który patronuje tyczyńskiej społeczności mądrze i z pięknymi rezultatami. Gratuluję niemal corocznych wyróżnień ogólnokrajowych, które świadczą o wysokiej pozycji Tyczyna na kulturalnej mapie Polski.

Album jest znakomity pod każdym względem, doboru i wysokiej jakości fotografii. Gratuluję koncepcji typograficznej dzieła. Wstępny tekst pana Stanisława Kłosa jest dobrze skomponowany. Proszę przekazać ode mnie słowa uznania. Mam tylko jedną uwagę: Braniccy nie pisali się z Białegostoku, tylko tytułowali się hrabiami na Branicach i Tyczynie. Do ich hrabstwa nie należał Białystok, bo późno stał się własnością Branickich. Dowiedziałem się o tym z pracy doktorskiej pani Anny Oleńskiej, pisanej na moim seminarium.

Jestem zachwycony publikacją, pięknem miasteczka i okolic. Oby tak cała Polska pięknie prezentowała się jak Tyczyn. Serdecznie gratuluję i bardzo dziękuję za ten niezwykle urody album.

Życzę Panu dalszych sukcesów.

prof. Jerzy Kowalczyk
Inst. Sztuki PAN

Od redakcji:

Prof. dr hab. Jerzy Kowalczyk - absolwent wydziału historii sztuki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Profesor Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, promotor prac doktorskich, uczestnik i organizator wielu międzynarodowych konferencji i sympozjów naukowych, autor i współautor prac naukowych poświęconych sztuce m.in. *Dzieje Sztuki Polskiej*, *Kultura i ideologia Jana Zamoyskiego*, *Świątynie późnego baroku* oraz przewodnika *Zamość*.

Obecnie jest najlepszym ekspertem i wnikliwym recenzentem sztuki nowożytnej Polski i Europy z ukierunkowaniem w sztuce późnego baroku. Profesor jest również autorem prac naukowych poświęconych tyczyńskiemu zespołowi kościelnemu i ołtarzom, które zostały ogłoszone podczas sesji naukowej z okazji 630-lecia Tyczyna i opublikowane w książce *Z dziejów Tyczyna i regionu*.

Mamo, Tato, zadbaj o serce

Ciąg dalszy ze strony 3

powodu nazywa się je często „cichym zabójcą”. Optymalna wartość ciśnienia tętniczego to 120/80 mmHg, powyżej 140/90 oznacza nadciśnienie tętnicze i wówczas trzeba zgłosić się do lekarza w celu potwierdzenia lub wykluczenia jego istnienia jako choroby. Nie ryzykuj, zmierz ciśnienie!

Cholesterol to rodzaj tłuszczu, którego nadmiar we krwi przyczynia się do powstania zmian miażdżycowych. Poziom cholesterolu we krwi zależy od ilości tej substancji w naszym jedzeniu. Jego ilość zwiększa też dieta obfita w tłuszcze zwierzęce tzw. tłuszcze nasycone. Zdrowsze są tłuszcze nienasycone występujące w rybach i roślinach, i to one powinny być spożywane. Czy znasz swój poziom cholesterolu?

Cukrzyca jest przewlekłym zaburzeniem przemiany materii, której podstawowym objawem jest podwyższony poziom cukru (czyli glukozy) we krwi. Poziom cukru można oznaczyć wykonując tzw. glukotest u swojej pielęgniarki rodzinnej.

Palenie tytoniu przyczynia się dodatkowo do rozwoju chorób płuc, choroby wrzodowej i nowotworów. Paląc papierosy zwiększasz trzykrotnie ryzyko wystąpienia zawału serca i udaru mózgu!

Aktywność fizyczna prowadzi do spadku wagi ciała, obniżenia ciśnienia krwi i obniżenia poziomu cholesterolu. Regularny, zaplanowany wysiłek fizyczny pomaga zrelaksować się i lepiej zasypiać. Można go nazwać jednym z najlepszych leków XXI w. - jest nie tylko skuteczny, ale ogólnie dostępny i darmowy.

Alkohol spożywany w nadmiarze uszkadza wątrobę, mózg i serce, powoduje wzrost ciśnienia tętniczego i niekorzystne zmiany w naczyniach krwionośnych. Poza tym jest związkiem wysokoenergetycznym, dostarcza dużej ilości kalorii (prowadzi do otyłości).

Przekazanie wiedzy na temat zapobiegania chorobom układu krążenia, wzbudzenie motywacji do walki z wykrytymi czynnikami ryzyka oraz edukacja w zakresie umiejętności radzenia sobie w konkretnych sytuacjach jest częścią programu realizowanego w ramach Polskiego Projektu 400 miast.

Nasza gmina kierując się troską o zdrowie swoich mieszkańców już drugi raz przystąpiła do udziału w projekcie. Wyłoniono zespół składający się z przedstawiciela samorządu gminnego, pielęgniarek, położnej i lekarza. Przebadano ponad 300 uczniów klas IV i V szkół podstawowych w Tyczynie, Borku Starym, Matysowie, Hermanowej, Budziwoju i Białej (za zgodą dyrektorów szkół i rodziców). Każde dziecko wraz z informacją o swoim stanie zdrowia otrzymało zaproszenia na badania dla rodziców. Obecnie rodzice zgłaszają się na badania i edukację zdrowotną. W projekcie uczestniczą również kobiety ciężarne. Każda decyzja o zmianie stylu życia, każde wykryte nadciśnienie tętnicze i podjęcie leczenia jest naszym sukcesem!

A co z osobami, które nie są objęte projektem? W ocenie czynników ryzyka chorób układu krążenia mogą skorzystać z pomocy lekarza, pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej, położnej (szczególny apel do kobiet ciężarnych uzależnionych od tytoniu). Również Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna prowadzi edukację zdrowotną. Pamiętaj: Twoje zdrowie w Twoich rękach!

Anita Drążek
Pielęgniarka rodzinna

Informacja o pracy Burmistrza Tyczyna w III kwartale 2008 r.

W III kwartale Burmistrz wydał zarządzenia w sprawach:

> **nabycia mienia** - działki nr 692/1 o pow. 0.0079 ha, objęta KW 53081 położonej w Tyczynie za kwotę 100,00 zł (słownie: sto złotych) na powiększenie gminnego zasobu nieruchomości, pod poszerzenie drogi wewnętrznej,

> **przejęcia darowizny nieruchomości niezabudowanej** położonej w Budziwoju gm. Tyczyn przeznaczonej na powiększenie gminnego zasobu nieruchomości, pod przedłużenie ul. Dworskiej w Budziwoju, oznaczonej jako: dz. nr 1337/9 o pow. 0.13 ha, objęta KW 29817; dz. nr 1336/8 o pow. 0.0392 ha, objęta KW 93673; dz. nr 1335/4 o pow. 0.0486 ha, objęta KW 14667; dz. nr 1336/6 o pow. 0.0388 ha, objęta KW 93674; dz. nr 1336/4 o pow. 0.0200 ha, objęta KW 53833,

> **przyjęcia darowizny nieruchomości niezabudowanej** położonej w Hermanowej gm. Tyczyn przeznaczonej na powiększenie gminnego zasobu nieruchomości, pod przedłużenie drogi wewnętrznej, oznaczonej jako dz. nr 2392/2 o pow. 0.10 ha, objęta KW 6567,

> **powołania Komisji Przetargowych** do przygotowania i przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na następujące zadania: „Zakup używanego średniego samochodu pożarniczego dla Jednostki Operacyjno-Technicznej Ochotniczej Straży Pożarnej w Tyczynie z przeznaczeniem na cele ochrony przeciwpożarowej”; „Opracowanie dokumentacji projektowej rewitalizacji obszaru miejskiego Tyczyn”,

> **powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**,

> **powołania Komisji Konkursowej** w celu przeprowadzenia konkursu na realizację zadania z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania patologiom społecznym w ramach wypoczynku letniego w Białej,

> **przeniesień wydatków** z rezerwy ogólnej oraz zmian Zarządzenia Nr 44/2008 Burmistrza Tyczyna z dnia 30 czerwca 2008 r. w sprawie zmian w budżecie,

> **powołania Komisji Egzaminacyjnej** dla nauczyciela nauczania zintegrowanego ubiegającego się o awans na stopień nauczyciela mianowanego,

> **powołania Komisji ds. szacowania szkód powodziowych** powstałych na terenie Gminy Tyczyn spowodowanych przez nadmierne opady atmosferyczne w II i III dekadzie lipca 2008 r.,

> **powołania Komisji Przetargowych** do przygotowania i przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na następujące zadania: „Udzielenie i obsługa kredytu długoterminowego złotowego przeznaczonego na spłatę zaciągniętych w ubiegłych latach kredytów i pożyczek”; „Przebudowa (remont) drogi gminnej Matysówka Rondo boczna w km 0+000 - 0+180”; „Przebudowa (remont) ulicy Potoki w Tyczynie”; „Przebudowa drogi gminnej - ul. Nadziei w Budziwoju w km od 0+000 do 0+355”; „Przebudowa drogi gminnej - ul. Sadowej w Tyczynie w km od 0+000 do 0+304”; „Opracowanie dokumentacji projektowej rewitalizacji obszaru miejskiego Tyczyn”,

> **przeprowadzenia ogólnokrajowego treningu uruchomienia systemów alarmowych**,

> **zmian budżetu** - zwiększenia dochodów i wydatków związanych z otrzymaniem dotacji celowych oraz przeniesień planowanych wydatków,

> **ogłoszenia ustnego przetargu nieograniczonego** na sprzedaż nieruchomości położonych w Białej i powołania Komisji Przetargowej,

> **ogłoszenia ustnego przetargu nieograniczonego** na sprzedaż nieruchomości położonych w Tyczynie, Budziwoju, Borku Starym, Hermanowej, Kielnarowej i powołania Komisji Przetargowej,

> **organizacji systemu wykrywania i alarmowania** na terenie Gminy Tyczyn.

> **organizacji systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach ludzi i środowiska** na terenie Gminy Tyczyn,

> **wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości**,

> **przedstawienia informacji o przebiegu wykonania budżetu Gminy Tyczyn** za I półrocze 2008 r.,

> **przeznaczenia do zbycia w drodze przetargowej nieruchomości** położonej w miejscowości Tyczyn, oznaczonej jako działka nr 1707/3 o pow. 0.0140 ha; przeznaczenia do oddania w dzierżawę na okres 3 lat nieruchomości oznaczonych jako działki nr: 1618/3 położona w Tyczynie, 1577 położona w Kielnarowej,

> **ustalenia terminu składania wniosków** o przyznanie pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników dla dzieci i uczniów,

> **wydania opinii przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Rzeszowie** dotyczącej możliwości spłaty długoterminowego kredytu zaciągniętego w Banku

Spółdzielczym w Tyczynie z przeznaczeniem na spłatę zobowiązań,

> **zmian budżetu** - przeniesienia planowanych wydatków,

> **ogłoszenia naboru na wolne stanowisko urzędnicze księgowy-kasjer** w referacie budżetu i finansów Urzędu Miejskiego w Tyczynie,

> **przyjęcie darowizny nieruchomości niezabudowanej** położonej w Budziwoju, gm. Tyczyn przeznaczonej na powiększenie gminnego zasobu nieruchomości (pod poszerzenie drogi) oznaczonej jako działka nr 1048/3 o pow. 0.03 ha objęta KW 49748,

> **Gminnego Zespołu Reagowania Kryzysowego**,

> **powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**,

> **wprowadzenia instrukcji gospodarki majątkiem trwałym, inwentaryzacji majątku i jej rozliczenia** oraz odpowiedzialności za powierzone mienie,

> **określenia zasad klasyfikowania wydatków budżetowych** do wydatków strukturalnych,

> **powołania Komisji Przetargowych** do przygotowania i przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na zadania: „Usługi w zakresie zimowego utrzymania dróg gminnych na terenie gminy Tyczyn w sezonie zimowym 2008/2009”; „Budowa wodociągu wraz z przyłączami do budynków mieszkalnych Tyczyn, ul. Mokra Strona”,

> **zmian budżetu** - zwiększenia dochodów i wydatków związanych z otrzymaniem dotacji celowych oraz przeniesień planowanych wydatków.

Jadwiga Kłos

**Burmistrz Tyczyna
Kazimierz Szczepański**
przyjmuje mieszkańców gminy
i interesantów
w każdy poniedziałek
w godz. 8.00-15.00 (I piętro)

**Dyżur Przewodniczącego
Rady Miejskiej
Edmunda Kalandyka**
odbywa się w każdy
pierwszy wtorek miesiąca
w godz. 9.00-11.00, pok. 36.

**Najbliższy dyżur
4 listopada 2008 r.**

Historie cudownych obrazów Najświętszej Maryi Panny w Polsce

- 344 -

BOREK STARY

a pięknym wzgórzu pod Tyczynem jak niesie podanie, już w czternastym wieku zasłynął cudami obraz Najśw. Bogarodzicy. Malowany na drzewie lipowym umieszczony był w kaplicy św. Krzyża, którą poświęcił Jan Rzeszowski, arcybiskup lwowski, w drugą niedzielę po Wielkiej Nocy roku 1420. Do licznych czcicieli Najśw. Panny, którzy w tej kapliczce szczególniejszych łask doznali od Nieba Królowej, należał Maciej z Ramnicy Niwicki, kanonik kolegiaty jarosławskiej i proboszcz Tyczyna. Ten widząc jak wiele pielgrzymów przybywa do Borku, postanowił na tem miejscu zbudować klasztor dla OO. Dominikanów, wpięrw jednak udał się do biskupa przemyskiego ks. Stanisława Sarnowskiego z prośbą o wyznaczenie komisji duchownej dla zbadania i sprawdzenia licznych cudów w Borku od Najśw. Panny doznanych. W roku 1668 komisja wyznaczona z ramienia biskupiego doznane łaski tu uznała za cudowne, wkrótce zabrano się do budowy klasztoru, do którego już w dzień św. Macieja roku 1670. OO. Dominikanie wprowadzeni zostali.

- 345 -

Kościół OO. Dominikanów w Borku Starym pod Rzeszowem

- 346 -

Dnia 16 września roku 1684 przeor tegoż klasztoru O. Rajmund Majecki założył fundamenta pod obecny kościół. Tenże pobożnością i nauką słynny kapłan w kazaniu mianem w Borku roku 1701, wspomina o wielu cudach za jego czasów na tem miejscu od Najśw. Panny doznanych. Mianowicie: chłopiec z Łańcuta igłą w oko ukłuty - kapłan od konia przygnieciony - Sulikowski śmiertelnie chory - Runowski na złamanie nogi - Gumowski sparaliżowany - Krawiec z Rzeszowa - Górska w chorobie śmiertelnej - młody Kwalkiewicz w ciężkiej chorobie: tutaj zdrowie odzyskali.

Budowy kościoła dokończył następca w przeorstwie O. Rajmunda: Ks. Bazyli Stermecki ze składek pobożnych, a dnia 13 maja 1736 konsekrował go ks. Jędrzej Pruski, sufragan przemyski, pod wezwaniem Wniebowzięcia Najśw. Maryi Panny i św. Jacka.

Obacz: Celejowicz Bartłomiej: *Z góry Karmelu... do kościoła farnego Borkowskiego*, Kraków 1675

Ks. Rajmund Majecki: *Obraz Najśw. P. Maryi w podgórskim kraju w Borku*, Kraków 1701

- 347 -

Obraz Matki Boskiej Różańcowej w Borku Starym

HYŻNE

Hyżnem, wiosce położonej koło Rzeszowa, postawiła już w roku 1590, Katarzyna Wapowska, kasztelanowa przemyska, drewniany kościółek, a dwa lata później ofiarowała do tegoż kościoła obraz Najśw. Panny, bardzo pięknie na drzewie malowany, który uważała za klejnot rodzinny, szczególniejszym sposobem go czciła i nie jedną łaskę przed nim od Najśw. Panny sobie wyprosiła. Obraz ten, znajdujący się we wielkim ołtarzu przedstawia Najśw. Bogarodnicę, z koroną na głowie i z Boską Dzieciną na lewej ręce; w prawej trzyma berło, a pod Jej stopami mieści się księżyc. Niegdyś zdobyła

go srebrna suknia, bogate korony i liczne wota, które tu czciciele Maryi składali w ofierze za rozmaite łaski, od Królowej nieba otrzymane, a które w krótkim czasie hyżnieński obraz wślawiły.

- 366 -

Najbardziej wzmogła się jego sława podczas napadu tatarów r. 1624. Dzięki te hordy wpadły do Hyżnego właśnie w oktawę Bożego Ciała. Spalili niżej położony kościół „Wszystkich Świętych” i postanowili także ten przybytek Najśw. Panny w perzynę obrócić. Nanieśli więc słomy na około drewnianego kościółka, podpalali trzykrotnie, ale słoma żadnym razem zapalić się nie chciała. Tedy gniewem rozjątrzeni Tatarzy, chcieli od wewnątrz świątynię zapalić. Napelnili kościół słomą, słomy na ołtarz nakładali, ale i teraz słoma zapalona gasła, a w tem spostrzegli przedziwny majestat bijący z twarzy Najśw. Panny, która jakby się poruszyła w obrazie poprawiającej sobie na rękę Boże Dziecię. Na ten widok dowódca tej hordy, padł trupem, niby piorunem rażony, inni zaś strachem przejęci, co prędzej z kościoła i z Hyżnego uciekli, zostawiając tam jeńców, których mieli w niewoli. Innym razem Tatarzy plądrując w tych stronach, Hyżne z daleka ominęli, bojąc się, by ich ponownie podobna klęska nie spotkała.

Z początkiem ośmnastego wieku hyżnieńskim proboszczem został ks. Piotr Nawrotowski. Pobożny ten kapłan sam doznał po dwakroć w Hyżnem opieki Najśw. Panny. Z wdzięczności za te łaski postanowił wznieść

go srebrna suknia, bogate korony i liczne wota, które tu czciciele Maryi składali w ofierze za rozmaite łaski, od Królowej nieba otrzymane, a które w krótkim czasie hyżnieński obraz wślawiły.

w Hyżnem nowy kościół, zwłaszcza, że stary kościółek chylił się mocno do upadku. Własnego grosza nie miał więcej jak 2000 złp. Obrócił je na budowę kościoła; następnie wszystkie swe dochody na ten cel ofiarował, nieraz sam

Kościół parafialny w Hyżnem

biedę cierpiąc; nadto zbierał gdzie mógł składki i w przeciągu 27 lat postawił piękny, murowany kościół, który obecnie widzimy. Konsekrował go ks. Wacław Sierakowski, biskup przemyski w roku 1745, który też dekretem z dnia 5 sierpnia r. 1774, obraz ten „łaskawym” orzekł „*gratiosam esse declaravit*”. Zarazem polecił Biskup ks. probosz-

- 368 -

czowi hyżnieńskiemu, aby odtąd dokładnie spisywał doznane cudowne łaski, żądając przysięgi od wiarogodnych świadków na ich stwierdzenie.

Na główny odpust przypadający na dzień Narodzenia Najśw. Panny, przybywa obecnie do Hyżnego trzy do pięciu tysięcy pielgrzymów. Tu także nieraz wśród roku szuka lud okoliczny łaski i miłosierdzie u Najśw. Panny w ważniejszych potrzebach lub grożących niebezpieczeństwach.

Wiadomości te zebraliśmy po większej części z książki napisanej wierszem przez wspomnianego ks. Piotra Nawrotowskiego, proboszcza hyżnieńskiego i ogłoszonej drukiem w roku 1751.

W kaplicy po lewej stronie tego kościoła jest jeszcze drugi obraz Najśw. Panny, przez lud miejscowy uważany za cudowny. Przedstawia on Niepokalane Poczęcie Najśw. Dziewicy, zdobi go kilka wotów, ale w aktach miejscowych żadnych o nim wzmianki nie ma.

Wspomniana książka nosi następujący tytuł: Pamiątka czułości pasterskiej, to jest wizyta wiekopomnym czasom ogłoszona Jaśnie Wielmożnego i Najprzewielebniejszego Wacława Hieronima z Bogusławic Sierakowskiego, Biskupa Przemyskiego, honor Boski promowująca - stany wszystkie na drogę zbawienia prowadząca. Na te dwie części rozłożona. Wierszem polskim przez ks. Piotra Nawrotowskiego, Plebana Hyżeńskiego opisana 1746. Sumptem brata jego Kazimierza Hyżeńskiego w druku pokazana roku 1751.

O tym obrazie wspomina także Helleniusz. Pamiątki Polskie II. str. 14.

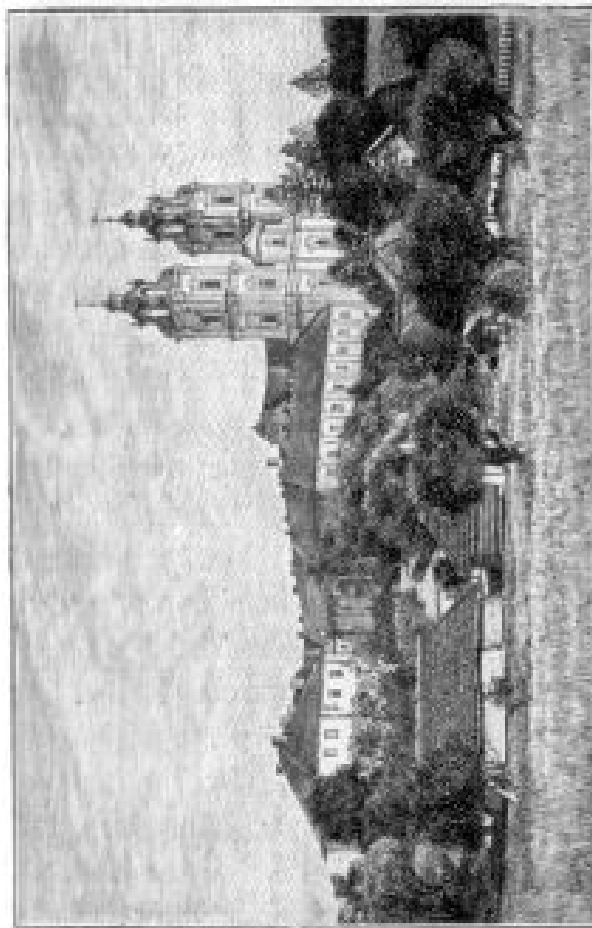
Obraz Najśw. Panny „Łaskawej” w Hyżnem

STARAWIEŚ

sanockiej ziemi zjawił się, jak mówi podanie, na rozłożystym dębnie obraz malowany na desce, przedstawiający u dołu zaśnięcie Najśw. Bogarodzicy wśród grona Apostołów, a u góry chwałębną Jej koronację w niebie. Nikt nie wiedział skądby się wziął tam śliczny obraz, dopiero Słowacy z północnych Węgier przybywszy na to miejsce, odpowiedzieli, że właśnie tego obrazu szukają, bo im z kościoła jakimś sposobem zaginął. Zabrali go więc i odnieśli do swego kościoła w Homonny i ustawili na dawnym miejscu. Ale następnej już nocy obrazu w Homonie nie było, i znowu na tym samym dębnie w Starejwsi znaleziony został. Zabrano go powtórnie, ale gdy trzeci raz to samo się powtórzyło, już go Słowacy do siebie brać nieśmieli, postanowili tylko każdego roku pielgrzymować do niego.

W Starejwsi tymczasem wystawiono kaplicę drewnianą i w niej cudowny obraz umieszczono. W krótkie liczne cuda i łaski odbierane na tem miejscu od Najśw. Panny, wślawiły to miejsce. Gdy zbiegł czas kaplica ta popadła w ruinę postawiono nowy, a później i trzeci na tem

Kościół w Starejwsi

miejsu kościółek poświęcony w roku 1698. Andrzej Karnasiewicz, komendant zamku sanockiego wyposażył go odpowiednim funduszem, a nadto kapelanię i szpital przy nim fundował.

Cześć i nabożeństwo do Najśw. Panny z latami wzrastało, bo też Matka Najśw. nie szczędziła łask swych proszącym o nie na tem miejscu. Cuda i łaski spisywano od roku 1638 do osobnej księgi*), potwierdzane przy kanonicznych wizytach. Biskupi przemyscy szczególniejszem nabożeństwem odznaczali się do tego obrazu. Tu bogate ofiary składali, tu szukali nadziemskiej pomocy w potrzebach własnych, swej dyecezyi, lub kraju całego.

Obecny kościół i klasztor dla OO. Paulinów fundował tu biskup przemyski ks. Aleksander Fredro, poświęcił go ks. Wacław Sierakowski w roku 1760. O tym ostatnim Biskupie miejscowa kronika 13 razy wspomina, jak wota swe składał w Starejwsi, solenne wotywy przed obrazem Najśw. Panny odprawiał, lub zamawiał, przybywając pieszo z Brzozowa do Starejwsi, aby się tam opiece Najśw. Panny polecić. Tak czytamy tam, że dnia 12 października roku 1746. Najprzew. ks. biskup Sierakowski przyszedł pieszo z Brzozowa ze solenną procesją ludu wśród

Ciąg dalszy na stronie 12

*) Księga ta zaginęła, dopiero w kilkanaście lat po koronacji cudownego obrazu znalazła się przypadkiem między rupieciami w zakrystyi sąsiedniej parafii. Przy niej znaleziono drugą księgę, w której OO. Paulini spisywali łaski doznane za ich czasów od Matki Najśw. w Starejwsi.

Cudowny obraz Matki Boskiej w Starejwsi

Ciąg dalszy ze strony 11

pieśni nabożnych. Przemówiwszy do obecnych z ambony ofiarował wotum do cudownego obrazu. Wotywę solenną śpiewał ks. proboszcz brzozowski, po której Najprzew. ks. Biskup leżał z całym ludem krzyżem, przez psalm „Misere-re”, prosząc P. Boga o odwrócenie zarazy na bydło, która w okolicy Brzozowa panowała.

OO. Paulini nie długo opiekowali się kościołem starowiejskim. Dekretem cesarskim w roku 1784, odebrano im kościół i klasztor, wota zaś i srebrne naczynia kościelne zabrano do skarbu rządowego. Dopiero po 37 latach oddano kościół i klasztor OO. Jezuitom, którzy tu nowicyat założyli. Nabożeństwo do cudownego obrazu Najśw. Panny wnet ożyło i wzmoгло się. Widząc to O. Jackowski T. J., rektor tego klasztoru, począł starania robić, by ten obraz Najśw. Panny od tylu wieków cudami słynny, rzymską koroną był uwieńczony. Prośbę w tym celu wysłaną do kapituły watykańskiej podpisali wszyscy biskupi Galicyi, wszystkich trzech obrządków, tudzież znakomitsi przedstawiciele szlachty. Kapituła watykańska wydała w roku 1877 dekret koronacyjny, a uroczystości tej z wielką okazałością dopełnił, Nuncyusz wiedeński ks. kardynał Ludwik Jacobi-ni w obecności Biskupów wszystkich trzech obrządków, licz-nego kleru, szlachty i więcej niż stutysięcznej ludności, dnia 8 września roku 1877.

Roku 1886 dnia 2 lipca straszny pożar zagroził ruiną kościołowi i klasztorowi starowiejskiemu.

Pożar wszczęty w zabudowaniach gospodarskich, prędko objął dach klasztorny, a następnie gontem kryty dach kościoła, i spalił go do szczętu. Cudowny obraz wyniesiono z kościoła, bo płomień zniszczywszy okna, do-stawały się do wnętrza świątyni, ale za łaską Boga ogień więcej szkody w kościele nie zro-bił. Prócz dachu na kościele i wież, spalił się dach na klasztorze i drugie piętro, resztę bu-dynku uratowano. Odbudowanie kościoła przy po-mocy drobnych, ale licznych ofiar, postępowało tak prędko, że już 8 września tego roku, obraz cudowny uroczystie wniesiono do kościoła i od tego dnia publiczne

Wielki ołtarz z cudownym obrazem Najśw. Panny w Starejwsi

nabożeństwo odprawiać poczęto. W ostatnich czasach część i nabożeństwo do Najśw. Panny w Starowiejskim obrazie zdaje się rósć ustawicznie. Trzydzieści do czterdziestu tysięcy pątników przybywa tutaj w dniu odpustowe zbliżka i zdaleka a na uroczystość Narodzenia Najśw. Panny także procesya Słowaków z Homonny. Nadto w każdą niedzielę znajdziesz tam licznych czcicieli Najśw. Bogarodzicy przy-byłych zdaleka, szukających i znajdujących przed Jej cu-downym obrazem: pociechę, pomoc i ratunek w ciężkich chwilach życia. Papież Leon XIII nowemi łaskami wzboga-cił to miejsce. Mianowicie dekretem z dnia 14 czerwca roku 1879 udzielił starowiejskiej świątyni tych samych odpustów, które zyskać można w Rzymie w kościele ŚŚ. Apostołów Piotra i Pawła przy siedmiu uprzywilejowanych ołtarzach. Odpustów tych można dostąpić 12 razy w roku.

O cudownym obrazie starowiejskim wydał ks. Iwo Czy-zowski T. J. pod tytułem: *Nabożeństwo do Matki Bożej Starowiejskiej*, Lwów 1877.

Kazania ks. Józefa Pelczara miane podczas koronacyi tego cudownego obrazu wyszło z druku w Krakowie 1885.

Historia koronacyi cudownego obrazu Matki Boskiej starowiejskiej napisana przez ks. Jana Bedeniego wydana bezimien-nie. Pelplin 1878.

Cudowny obraz Matki Boskiej Starowiejskiej z ziemi sanockiej napisał ks. W. Mrowiński T.J. Książeczka ozdobiona licz-nymi ilustracyami wydana w Krakowie 1885 r.

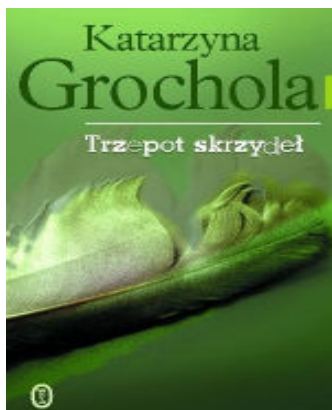
„Historie Cudownych Obrazów Najświętszej Maryi Panny w Polsce”, wydaw. WAM, Kraków 2008, reprint 1903-1911

Półka z książkami

Literatura - jako szczególna dziedzina twórczości człowieka - nie boi się podejmować trudnych spraw, z jakimi przychodzi się zmierzyć współczesnemu człowiekowi. Dlatego też w dzisiejszej „Półce...” prezentuję książki, w których poruszono temat przemocy i życia osób niepełnosprawnych.

„Trzepot skrzydeł” Katarzyny Grocholi to powieść, która znalazła się na pierwszym miejscu rankingu najlepiej sprzedających się książek polskich

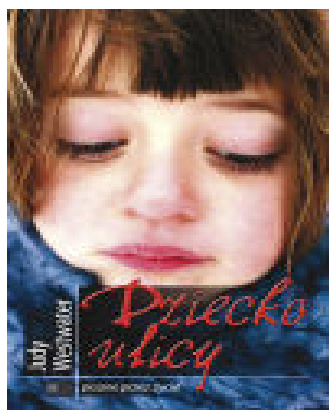
w okresie od 21 sierpnia do 20 września br. Tym razem pisarka poruszyła temat przemocy fizycznej i psychicznej. Bohalterka - Hanka - w długim liście opisuje swoje życie w małżeństwie z jednocześnie kochanym i brutalnym mężczyzną, człowiekiem wykształconym i dobrze zarabiającym. Kobieta zwierza się, jak doszło do ich pierwszego spotkania, pierwszej fascynacji, a potem do pierwszego pobicia i szarpaniny. Z zapisanych tu słów wyłania się obraz ofiary (kobiety) uzależnionej psychicznie od swojego kata (męża), którego jeszcze stara się usprawiedliwiać (!), kiedy on okazuje skruchę i chęć poprawy. Hanka ciągle wierzy (bo chce wierzyć), że to już był ostatni raz i że się więcej nie powtórzy. Ten chory związek z człowiekiem nieobliczalnym doprowadza do tego, że kobieta ciągle żyje w napięciu i strachu: czy męża coś nie zdenerwuje?, czy posmakuje mu obiad?, czy jest wystarczający porządek w tym niemal sterylnie czystym mieszkaniu? Bohalterka nie myśli o swoim samopoczuciu, tylko o mężu: czy wróci w dobrym humorze z pracy? Czy znowu będzie rozliczał ją z każdej wydanej złotówki? Tytułowy „trzepot skrzydeł” to budzący się w kobiecie strach i popłoch przed tym, co ją czeka po powrocie męża do domu.

Sytuacja odменя się, kiedy Hanka zachodzi w ciążę. Podczas kolejnego

ataku męża po raz pierwszy budzi się w niej odruch samoobrony czy raczej - ochrony dziecka w jej łonie; kobieta mówi - dość. Ten instynkt doprowadzi do tragicznego w skutkach zdarzenia, które zmieni jej patrzenie na świat.

Książka pozwala zrozumieć psychikę maltretowanej kobiety; motywy jej działań i myśli. Tak często zastanawiamy się, co powoduje, że ofiary nie odchodzą od swoich mężczyzn, że tkwią w toksycznym związku. Powieść ta odpowie nam na wiele tego typu pytań.

„Dziecko ulicy” Judy Westwater to wstrząsająca książka autobiograficzna. To historia dziecka, które doświadcza ogromnego cierpienia fizycznego i psychicznego od swoich najbliższych: ojca i macochy.

Akcja powieści rozgrywa się w latach 50. XX w. Anglii. Poznajemy Judy jako dwuletnią dziewczynkę, bardzo związaną ze swoimi siostrami. Pierwsze wspomnienie dziecka jest takie: „Miałam dwa lata, kiedy mama i tata zostawili nas - Mary, Dorę i mnie - na siedem tygodni same w domu, bez jedzenia, światła i węgla”. Po dramatycznych chwilach Judy zamieszkuje z ojcem i jego konkubina - Fredą. Od tego momentu zaczyna się prawdziwa gehena dziecka: bicie, katowanie oraz poniewieranie ze strony tej kobiety i ojca nie zna granic. Z powodu pobicia Judy trafia nawet do szpitala, a potem na jakiś czas do sierocińca. Jednak po kilku tygodniach wraca znowu do domu. Dziewczynka ma zakaz spoufalania się z dziećmi z okolicy, całe dnie spędza na podwórku (w zimno i niepogodę), nie wolno jej wejść do domu pod nieobecność opiekunów.

Najgorsze chwile swojego życia Judy spędzi jednak w Johannesburgu w RPA, dokąd wyjedzie razem z ojcem i Fredą. Dziewczynka ucieknie do cyrku, jako 12-latką zamieszka na 9 miesięcy

w szopie, a jej życie będzie ciężką szkołą przetrwania. Kradzież jedzenia z restauracji i mycie się w publicznej toalecie - to będą codzienne zajęcia Judy. Jak potoczą się dalsze losy bohaterki? Zaczęć do lektury tej książki.

„Dziewczynka tańcząca z wiatrem” to piękne opowiadanie Katarzyny Zychli. Jego bohaterką jest Aleksandra - 13-letnia dziewczynka, która w wyniku nieszczęśliwego skoku do wody traci czucie w nogach. Poznajemy Olę jako osobę, która nie potrafi pogodzić się ze swoim nowym życiem - na wózku inwalidzkim.

ludzkim. Odrzuca wszystkich dotychczasowych przyjaciół, nie chodzi do szkoły i na spacer, bo nie chce, aby ktoś - okazując jej zainteresowanie - litował się nad nią. Pewnego dnia przychodzi do niej Wiatr. Stara się on pokazać dziewczynce, że życie osoby niepełnosprawnej może być równie piękne i fascynujące jak życie osoby pełnosprawnej. Wiatr przekonuje Olę, że tylko od niej zależy, jakie będzie mieć życie, do niej należy wybór. Może do końca życia użalać się nad sobą, że nie może chodzić, a może też nauczyć się żyć ze swoimi ograniczeniami ruchowymi, co przecież nie przekreśla tego, by jej życie było tak samo spełnione jak życie sprawnych osób. W ten sposób autorka przedstawia trudny proces adaptacji do nowego życia.

Tekst ten może być wykorzystywany w biblioterapii oraz jako pomoc rodzinie, doświadczającej niepełnosprawności osób najbliższych.

Agnieszka Janda

**Miejska i Gminna Biblioteka
Publiczna w Tyczynie**
przypomina Czytelnikom
o terminowym zwrocie książek.

**Termin wypożyczenia książek
wynosi 4 tygodnie.**

Z Niepokalaną

Przygotowania i uroczystości wmurowania kamienia węgielnego kościoła pw. Matki Bożej Niepokalanej i św. Maksymiliana Kolbe w Hermanowej

Równoległe z trwającymi pracami budowlanymi prowadzone były przygotowania do wmurowania kamienia węgielnego. **Ks. Stanisław Tarnawski** okazał się wspaniałym organizatorem tej budowy. **Antoni Gorlowski** wybrał dwa odpowiednie kamienie ze starodawnego kamieniołomu w hermanowskim lesie. Należy nadmienić, że z tego wapiennego kamienia w poprzednich wiekach wypalano wapno budowlane. Świadczyły o tym ślady pieca wapiennika odkryte przy okazji eksploatacji kamienia na budowę drogi w Hermanowej i fundamentów domów.

Wspomniane kamienie odpowiednio oprawione zostały poświęcone przez Ojca Świętego Jana Pawła II 22 czerwca 1983 r. w Krakowie, stając się od tej chwili symbolicznymi kamieniami węgielnymi naszej świątyni.

Staraniem **Tadeusza Witka** i **Mariany Fornala** wykonane zostały: tuleja chromoniklowa i przeszklona gablotka na kamienie węgielne. Ks. St. Tarnawski zlecił firmie odlewniczej Hajduk w Rzeszowie odlanie z brązu tablicy upamiętniającej historyczne wydarzenie wmurowania kamienia węgielnego.

Prace budowlane prowadzone pod nadzorem inż. Jagiełłów, ojca i syna, posuwały się sprawnie do przodu. Mury kościoła wyprowadzone zostały do wysokości okien, otaczając nawę główną i kaplicę. Ściany kruchty wymurowane zostały do pełnej wysokości. Z prawej strony wykonano wnękę na akt erekcyjny i gablotkę z kamieniami węgielnymi. Należy wspomnieć, że w chwili odwoła-

AKT EREKCYJNY

Działo się to Roku Pańskiego 1983-ciego, w roku piątym Pontyfikatu Najwyższego Pasterza Jana Pawła II, Papieża, gdy Diecezją Przemyską rządził Najdostojniejszy i Najprzewielebniejszy ks. bp dr Ignacy Tokarczuk, a pasterstwo parafii pod wezwaniem św. Katarzyny w Tyczynie sprawował Przewielebny ks. Stanisław Bąk, Kanonik Kapituły Kolegiackiej w Brzozowie i Dziekan Dekanatu Tyczyńskiego, dnia 7 sierpnia; XIX Niedzielę Zwykłą Roku Kościelnego, a XI po Zesłaniu Ducha Świętego, o godz. 10.00 Najprzewielebniejszy Ordynariusz miejscowy Jego Eksceleńcja ks. Biskup dr Ignacy Tokarczuk w wiosce Hermanowa należącej do parafii w Tyczynie pod budujący się nowy kościół pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej i św. Maksymiliana, Męczennika, na większą chwałę Boga i ku czci Najświętszej Matki Jego oraz wspomnianego Świętego Męczennika, w obecności niżej podpisanych Kapłanów, Architektów, Rzemieślników i pobożnych Wiernych kamień ten węgielny, już przez Ojca Świętego Jana Pawła II poświęcony, tu położył.

Hermanowa, 7 sierpnia 1983 r.

nia stanu wojennego (22 lipca 1983 r.) w hermanowskim lesie stacjonowała jednostka radiolokacyjna armii sowieckiej i ich maszt z anteną satelitarną „strzeż” polskiego nieba, co stwarzało pewien

dyskomfort psychologiczny wśród mieszkańców.

Uroczystość została zaplanowana na sierpień, który w dziejach naszego narodu jest ściśle związany z Maryją. Społeczność hermanowska złożyła u Jej stóp zawierzenie i nadzieję na przyszłość, budując kościół pw. Matki Bożej Niepokalanej i św. Maksymiliana Kolbe.

Nowe natchnienie duchowe przyniósł nam Ojciec Święty Jan Paweł II podczas swojej wizyty w Polsce. W diecezji przemyskiej przesłanie prawdy Bożej i nadziei niósł **ks. bp Ignacy Tokarczuk**.

Przed uroczystością mury kruchty i tarasu schodów wejściowych zostały prowizorycznie zadaszone, a konstrukcja udekorowana wieńcami z jedliny i kwiatami. Podobnie udekorowano pamiątkowy krzyż wykonany przez **Dominika Kurę**, tymczasową kaplicę oraz front otoczenia kościoła. Zbudowano podest umożliwiający podejście do wnęki w murze celem wmurowania kamieni węgielnych.

Uroczystość odbyła się w niedzielę 7 sierpnia 1983 r. W przepiękny dzień na placu budowy zgromadziły się liczne rzesze wiernych z całej ówczesnej parafii Tyczyn i sąsiednich miejscowości. Mszy św. koncelebrowanej przewodniczył ks. bp ordynariusz Ignacy Tokarczuk w asyście **ks. dziekana Stanisława Bąka** z Tyczyna i **ks. dziekana Adolfa Kowala** z Błażowej. Uroczystość została rozpoczęta procesyjnym przejściem z kaplicy na taras schodów do ustawionego tam ołtarza polowego. W imieniu Komitetu Budowy Kościoła w towarzystwie **Heleń Paluch** powitał księdza biskupa. Słowa powitania skierował także ks. dziekan Stanisław Bąk - gospodarz parafii.

Eugeniusz Malak

Krajowa Izba Gospodarczo-Rehabilitacyjna przy której działa Ośrodek Informacji, jest organizacją samorządu gospodarczego firm. Działamy na rzecz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, a naszym zadaniem jest wspieranie pracodawców osób niepełnosprawnych. **Oddział Podkarpacki KIG-R** mieści się w Rzeszowie na ul. Rejtana 10. Więcej informacji można uzyskać pod numerem tel. 017 853-79-57

Ośrodek Informacji dla osób niepełnosprawnych

lub na stronie internetowej www.kigr.pl. **Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych**, który finansuje działania Ośrodka Informacji, jest państwowym funduszem celowym wspierającym działania na rzecz rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Środki PFRON przeznacza się na finansowanie zadań przewidzianych ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Oddział Podkarpacki PFRON mieści się w Rzeszowie na ul. Rejtana 10. Dodatkowe informacje mogą

Państwo uzyskać pod numerem tel. 017 852-89-11 lub na stronie internetowej www.pfron.org.pl.

Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych przy Oddziale Podkarpackim Krajowej Izby Gospodarczo-Rehabilitacyjnej mieści się w Rzeszowie na ul. Rejtana 10, pk. 310 (budynek „Reny”). Tel. 017 853-79-40, tel./fax 017 853-79-20, e-mail: osrodek-rzeszow@kigr.org, strona internetowa: osrodkiinformacji.kigr.org

Czynne od poniedziałku do piątku od 8.00 do 17.00.

Alimony - komu się należy

Alimony należy się osobom, które nie są w stanie utrzymać się samodzielnie. Aby móc żądać zasądzenia alimentów należy znajdować się w niedostatku (osoba nie pracuje, nie ma renty, emerytury itp.) oraz nie mieć możliwości zapewnienia sobie środków utrzymania we własnym zakresie. Niedostatek oznacza, że dana osoba nie ma możliwości zaspokojenia swoich podstawowych potrzeb.

Co do zasady zasądzenia alimentów można dochodzić od najbliższej rodziny. Zgodnie z art. 129 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 1974 r. Nr 45, poz. 234 z późn. zm.) obowiązek alimentacyjny w pierwszej kolejności obciąża zstępnych (dziecko, wnuka itd.) przed wstępnymi (matką, ojcem, dziadkiem itd.), a wstępnymi przed rodzeństwem. Jeśli jest kilku zstępnych lub wstępnymi - obciąża bliższych stopniem przed dalszymi (zatem jeśli żyje syn i wnuk, to na synu będzie ciążył obowiązek łożenia alimentów).

Kto zatem może żądać zasądzenia alimentów? Co do zasady każdy członek rodziny znajdujący się w niedostatku, ale nie tylko. Wśród osób uprawnionych do żądania zasądzenia alimentów znajdują się także: matka pozamałżeńskiego dziecka (niezależnie od tego, czy znalazła się w niedostatku) od ojca dziecka, w wysokości 3-miesięcznego utrzymania matki w okresie porodu; rozwie-

dzony małżonek, jeśli nie został uznany za wyłącznie winnego rozwodu (i znajduje się w niedostatku) - od byłego małżonka; osoba przysposobiona - od osoby przysposabiającej i odwrotnie (czasami też od krewnych przysposobionego lub odpowiednio przysposabiającego); pasierb, ojczyz i macocha, o ile przemawiają za tym zasady współżycia społecznego.

Zasądzając alimenty w określonej kwocie sąd bierze pod uwagę usprawiedliwione potrzeby osoby uprawnionej do alimentacji, a także możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego do alimentacji. Dziecko ma prawo żądać zasądzenia alimentów tak długo, jak nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie; jego prawo do występowania o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych nie jest ograniczone czasem (np. osiągnięciem pełnoletności). Zasada jest, iż osoba studiująca ma prawo do żądania od rodziców środków utrzymania do końca studiów. Z pozwem o zasądzenie alimentów należy wystąpić do Sądu Rejonowego (Wydział Rodzinny i Nieletnich) właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej do alimentów lub osoby pozwanej. Sprawy o zasądzenie alimentów są zwolnione z kosztów sądowych.

Maciej Bandelak

*doradca w Podkarpackim Ośrodku
Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
w Rzeszowie*

Niniejszy dokument został opublikowany, dzięki pomocy finansowej Unii Europejskiej. Za treść tego dokumentu odpowiada Podkarpacki Ośrodek Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, poglądy w nim wyrażone nie odzwierciedlają w żadnym razie stanowiska UE.

Gabinet Medycyny Naturalnej

Tyczyn, ul. Słowackiego 10
Poleca:

- masaż klasyczny
- masaż relaksacyjny
- masaż stóp (refleksologia)
- świecowanie uszu
- artykuły zdrowotne

Oferta specjalna - dla pierwszych klientów zestaw 2 zabiegów (świecowanie+refleksologia) za 40 zł! przy min. 3 zestawach (czas trwania jednego zestawu - 2 godz.).

Pytania, konsultacje, zgłoszenia i rejestracja telefonicznie pod nr
Tel. 511-525-625 lub 017 22-91-672

Zapraszam
„Chmielodar” Krzysztof Chmielowski

Uwaga czytelnicy!

Następny numer „Głosu Tyczyna”
ukaze się z datą

2 listopada 2008 r.

Termin składania tekstów na dyskietce lub CD upływa

27 października 2008 r.

Zdjęcia mile widziane.

Kol. Krzysztofowi Zawila
wyraży głębokiego współczucia
z powodu śmierci

TEŚCIOWEJ

składają:
koleżanki i koledzy z Urzędu Miejskiego oraz MOPS w Tyczynie

Jeśli szukasz pracy...

Nazwa stanowiska	nr oferty
- księgowa	5930
- kierowca-zaopatrzeniowiec	5927
- elektromonter instalacji elektroenergetycznych	5925
- specjalista ds. personalnych	5923
- monter instalacji technologicznych i energetycznych	5922
- ślusarz-spawacz	5921
- kierowca kat. B	5919
- sprzedawca st. mięsne	5917
- konserwator	5916
- monter instalacji sanitarnych	5915
- elektryk	5912
- kierowca kat. B - rozwój pizzy	5911
- sprzedawca	5907
- kierowca kat. C + E	5906
- przedstawiciel handlowy kierowca	5905
- elektromechanik samochodowy	5903
- księgowa	5902
- doradca finansowo-ubezpieczeniowy	5901
- kasjer-fakturzysta	5897
- kierowca-magazynier	5896
- technik farmacji	5895

Te i inne oferty pracy znajdziesz
w Gminnym Centrum Pracy
(Tyczyn, ul. Rynek 25) czynnym
od poniedziałku do piątku w godz.
7.30-15.30.
Tel. 017-22-91-885.

Podkarpacki Ośrodek Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w Rzeszowie

Biuro bezpłatnych porad
DURA LEX SED LEX
przełam bezradność w dochodzeniu
swoich praw
Tyczyn, ul. Rynek 25
budynek Gminnego Centrum
Informacji w Tyczynie czynne
w każdy czwartek od 9.00 do 13.00,
tel. 017 22-91-885

**Projekt współfinansowany
przez Unię Europejską**

W siedzibie Gminnego Centrum
Informacji **bezpłatnych porad praw-
nych udziela mgr Maciej Bandelak**

Gminy Tyczyn

36-020 Tyczyn, ul. Rynek 18, tel. 017 22-19-318

www.tyczy.pl, e-mail: tyczyn@intertele.pl

**ogłasza pierwszy przetarg ustny nieograniczony
(licytacja) na zbycie**

nieruchomości położonej w Tyczynie dz.nr 1707/3 pow. 0,0140 ha KW 48085 zabudowanej budynkiem gospodarczym. Dla tego terenu brak jest planu zagospodarowania przestrzennego, strefa centralna miejska, cena wywoławcza 7.100 zł, wadium 710 zł, min. postąpienie 100 zł. Przetarg odbędzie się 21 listopada 2008 r. o godz. 9.00 w Urzędzie Miejskim pok. 22.

Warunkiem udziału w przetargu jest wpłata wadium w gotówce na rachunek bankowy UM w Banku Spółdzielczym w Tyczynie nr konta: BS Tyczyn 8091640008-2001-0000-0286-0018 lub w kasie urzędu do dnia 17 listopada br.

Termin zostaje zachowany jeżeli kwota wadium wpłynie na rachunek Urzędu Miejskiego do dnia 17 listopada 2008 r. Przed otwarciem przetargu uczestnik przetargu zobowiązany jest do przedstawienia komisji przetargowej oryginału potwierdzającego wpłatę wadium (w przypadku rozdzielnosci majątkowej na wpłacie winny znajdować się imiona i nazwiska wszystkich osób nabywających nieruchomość). Przy wpłacie

wadium na dowodzie wpłaty należy wpisać numer działki i miejscowość.

Wadium wpłacone przez uczestnika, który wygrał przetarg zalicza się na poczet ceny nabycia nieruchomości. Wadium wpłacone przez innych uczestników przetargu podlega zwrotowi w kasie UM w Tyczynie niezwłocznie po odwołaniu albo zamknięciu przetargu jednak nie później niż przed upływem 3 dni od dnia odwołania, zamknięcia, unieważnienia lub zakończenia przetargu wynikiem negatywnym.

Wpłata wylicytowanej ceny nabycia nieruchomości winna nastąpić przed zawarciem umowy notarialnej. Termin zawarcia umowy zostanie wyznaczony w ciągu 21 dni od dnia rozstrzygnięcia przetargu. Nabywcy, który nie uiścił opłaty w w/w terminie jak również, który nie stawia się bez usprawiedliwienia w miejscu i terminie wskazanym w zawiadomieniu, nie przysługuje roszczenie prawa własności nieruchomości, a wadium nie podlega zwrotowi.

Koszty związane z nabyciem nieruchomości ponosi nabywca nieruchomości (opłaty sądowe i notarialne). Burmistrz Tyczyna zastrzega sobie prawo do odwołania ogłoszonego przetargu z ważnych powodów.

Szczegółowe informacje o sprzedawanej nieruchomości oraz przetargu można uzyskać w UM w Tyczynie pok. nr 13 tel. 0-17 22-19-310 w. 13.

Droga konieczna - szlak najdogodniejszy

Podczas wytyczania drogi koniecznej należy uwzględnić nie tylko aktualny charakter nieruchomości niemającej dostępu do drogi publicznej, ale także ewentualne przyszłe jej przeznaczenie

Taki ważny wniosek płynie z postanowienia Sądu Najwyższego z 8 maja 2008 r. (sygn. V CSK 570/07).

W sprawie tej chodzi o drogę konieczną dla nieruchomości o pow. 3 ha, kupionej w 1998 r. przez Henryka A. od likwidowanej spółdzielni produkcyjnej. Ta działka powstała w wyniku podziału większej nieruchomości rolnej przeprowadzonego przez spółdzielnię. Drugą jej część, z dostępem do drogi publicznej, kupiła Sabina M. Grunty te są położone w Górach Sowich w Karkonoszach. Henryk A. skorzystał z przewidzianej w art.145 k.c. możliwości domagania się od właścicieli gruntów sąsiednich, mających dostęp do drogi publicznej, ustanowienia na rzecz jego nieruchomości drogi koniecznej. Ponieważ nie mógł z nimi dojść do porozumienia, sprawa znalazła się w sądzie.

W trudnym górzystym terenie

Biegły powołany przez sąd przygotował trzy możliwe warianty jej przebiegu. Nie było to zadanie łatwe ze względu na położenie nieruchomości Henryka A. i sąsiednich w trudnym górzystym terenie. Sąd I instancji wybrał drogę przez las.

Wskutek apelacji Henryka A. sąd II instancji uchylił to orzeczenie i prze-

kazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. Zalecił wariant czwarty, wg którego droga konieczna prowadziłaby stromo wzdłuż krótkich granic gruntu Sabiny M., a następnie jej sąsiadów, do innej drogi publicznej.

Jednakże sąd pierwszej instancji po ponownym rozpatrzeniu sprawy nie zdecydował się na ten wariant, głównie z powodu protestów sąsiadów Sabiny M., wg których droga kolidowałaby z ich rozpoczętymi już inwestycjami. Sąd, wyznaczając drogę konieczną, musi rozważyć także, czy dany szlak jest uzasadniony pod względem ekonomicznym - stwierdził Sąd Najwyższy.

Sąd I instancji po ponownym rozpatrzeniu sprawy tym razem wybrał przebieg drogi przez całą długość (ok. 500 m) nieruchomości Sabiny M. wzdłuż granicy z nieruchomością Henryka A. Decydujące znaczenie przypisał przy tym dyrektywie z art.145 § 2 k.c., wedle której, jeżeli potrzeba ustanowienia drogi koniecznej jest następstwem sprzedaży gruntu lub innej czynności prawnej, a między zainteresowanymi nie dojdzie do porozumienia, sąd zarządzi, jeżeli to możliwe, przeprowadzenie drogi przez grunty, które były przedmiotem tej czynności prawnej.

Dookoła przez las

W apelacji Sabina M. argumentowała, że przebieg drogi jest nadmiernym obciążeniem dla jej gruntu.

Sąd drugiej instancji, gdy sprawa trafiła do niego po raz drugi, zmienił zażądane postanowienie i wytyczył drogę konieczną przez grunt Skarbu Państwa okrężnym szlakiem (1,5 km) wykorzystywanym do zwózki drewna, biegnącym skrajem lasu. Taki jej przebieg był zapewne najmniej konfliktowy, bo nadleśnictwo reprezentujące skarb nie protestowało przeciwko niej. Sąd uznał, że skoro nieruchomość Henryka A. ma charakter rolny, taka droga wystarczy, bo traktem się przez nią przejedzie.

Wskutek skargi kasacyjnej Henryka A. Sąd Najwyższy uchylił ten wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia.

Przejazd traktorem nie wystarczy

W ocenie SN sąd drugiej instancji niesłusznie zasadnicze znaczenie przypisał aktualnemu przeznaczeniu gruntu. - Nawet zresztą w wypadku rolniczego charakteru nieruchomości potrzebny jest dostęp, który pozwalałby na dojazd innymi pojazdami niż traktor. Droga musi być w miarę uniwersalna - mówił sędzia Antoni Górski - tym bardziej że okoliczne nieruchomości zostały podzielone na działki budowlane i rekreacyjne, a więc w przyszłości tak może być również z działką Henryka A.

- To, że droga konieczna powinna prowadzić przez grunty, które były przed-

miotem danej czynności prawnej, nie jest priorytetem bezwzględny - zaznaczył sędzia. Sąd musi mieć pełny ogłód sytuacji i kierować się przede wszystkim przesłankami wynikającymi z art.145 § 3 k.c. Jeśli jednak różnice między możliwymi wariantami nie są duże, ta przesłanka (przewidziana w art.145 § 2 k.c.) może przesądzić o wyborze. Sąd musi też rozważyć, czy dany szlak jest uzasadniony pod względem ekonomicznym, jakich nakładów urządzenie drogi będzie wymagać od właściciela nieruchomości, której ma ona zapewnić dostęp do drogi publicznej.

Sąd Najwyższy odniósł się też do argumentu, że przeciwko wytyczeniu drogi przez las przemawia wzgląd na ochronę przyrody. Sędzia Górski zaznaczył, że nie może on jednak wykluczać takiego jej przebiegu. - W tym wypadku pierwszeństwo należy dać prawu sąsiedztwu - stwierdził sędzia.

Gdy brak odpowiedniego dostępu

Jeśli nieruchomość nie ma odpowiedniego dostępu do drogi publicznej lub do należących do tej nieruchomości budynków gospodarskich, art.145 k.c. upoważnia jej właściciela do wystąpienia do sądu z żądaniem wobec właścicieli gruntów sąsiednich ustanowienia potrzebnej służebności drogowej, czyli drogi koniecznej. Sąsiadom tym należy się wynagrodzenie. Droga ta musi być przeprowadzona z uwzględnieniem potrzeb nieruchomości niemającej dostępu do drogi publicznej oraz z najmniejszym obciążeniem gruntów, przez które ma prowadzić. Musi też m.in. uwzględniać interes społeczno-gospodarczy.

„Rzeczpospolita” z 2008 r.

Ruszyła licealiada 2008/2009

Rozpoczął się kolejny rok szkolny, a zatem zainaugurowaliśmy rozgrywki sportowe objęte kalendarzem **Licealiady** i naszym szkolnym. Jako pierwsi rywalizowali lekkoatleci.

> 24 września br. reprezentacja naszej szkoły (bardzo liczna, około 40 osób) wzięła udział w **Lidze Lekkoatletycznej** szkół ponadgimnazjalnych. Zawody odbyły się na stadionie „Resovii” w Rzeszowie. Wszyscy ambitnie walczyli na miarę swoich aktualnych możliwości i zdobywali punkty dla siebie i dla szkoły. Młodzi sportowcy (w większości uczniowie klas pierwszych) dzielnie pokonywali własne słabości i brzydką pogodę (padało i było zimno). Swoje serie biegowe wygrali: **Sara Wegner** - 100 m, **Marcin Paśkiewicz** - 400 m, **Dawid Wróbel** - 400 m był drugi, **Adrian Słowiński** także - 400 m. Każdy zaprezentował się jak najlepiej potrafił w tym dniu.

> Październik rozpoczęliśmy od biegania po tyczyńskim parku - odbyły się kolejne już **XVIII Jesienne Biegi Przełajowe**. Tym razem aura ponownie nas nie rozpieszczała (znów chłód i deszcz), ale ponad 80 uczestników wzięło udział w imprezie. Emocjonujące finisze dostarczyły wszystkim zebranym wielu wrażeń. W kat. chłopców nie zawiedli faworyci z poprzedniego roku. A oto rezultaty:

I m. **Edyta Król** kl. IIIc

II m. **Agnieszka Józefczyk** kl. IIc

III m. **Justyna Szczepkiewicz** kl. IIb

chłopcy:

I m. **Marcin Paśkiewicz** kl. IIIa

II m. **Tomasz Łyko** kl. IIIb

III m. **Tomasz Ostrega** kl. IIIb

Zwycięzcy otrzymali dyplomy i medale.

> Nasi uczniowie wzięli również udział w turnieju szachowym w Sokołowie Młp. Od lat jesteśmy w czołówce powiatu i tym razem nasza ekipa nie zawiodła. Poziom rywalizacji, jak zwykle, był bardzo wysoki, nasza czwórka (**Paulina Pietraszek** IIIb, **Tomasz Ostrega** IIIb, **Marcin Cwenaar** IIIc i **Sebastian Worek** IIIc) zdobyła kolejny puchar.

Gratuluję i żałuję, że to już ostatni występ naszych szachistów w barwach szkoły, bo wszyscy za kilka miesięcy będą absolwentami tyczyńskiego liceum.

Wszyscy uczestnicy rozgrywek sportowych rozpoczęli też zdobywanie pierwszych punktów w ogólnoszkolnej rywalizacji o miano **Najlepszego sportowca ZS Tyczyn** w kat. dziewcząt i chłopców. Zwycięzcy (po zakończeniu wszystkich imprez sportowych) otrzymają piękne puchary, których sponsorem jest Podkarpacki Komendant Wojewódzki Policji w Rzeszowie. Warto zatem próbować swoich sił w wielu dyscyplinach. Zachęcam i życzę powodzenia!

Halina Kielich

Dom Ludowy w Budziwoju

zaprasza dzieci i młodzież na zajęcia tańca towarzyskiego (bezpłatne).

Spotkanie organizacyjne z choreografem odbędzie się **21 października br. (wtorek) o godz. 18.00** w Domu Ludowym w Budziwoju

„Taberna pod sosnami” Kielnarowa

**Konferencje i szkolenia
Imprezy integracyjne i pikniki do 500 osób
Wesela i imprezy rodzinne**

Kontakt:

017 866 13 41

017 866 13 49

jszadach@wsliiz.ryszow.pl

miklodziufkurcek@wsliiz.ryszow.pl

(8km od granic Rzeszowa)

Stylowa klimatyzowana karczma dla 200 osób,
sale wykładowe, hala sportowa, noclegi,
ośrodek jeździecki z krytą ujeżdżalnią,
park linowy, paintball, quady i inne atrakcje rekreacyjne.

SPRZEDAM/KUPIĘ DZIAŁKĘ - DOM

Kupię mieszkanie w bloku albo **dom** do remontu lub **działkę budowlaną** na terenie gminy Tyczyn.
(300/3) **Tel. 663-120-735**

Sprzedam działkę pod zabudowę o pow. 10-12 arów częściowo uzbrojoną z możliwością przyłącza pozostałych mediów z działki sąsiedniej w Budziwoju. Uregulowana służebność drogi, teren równy, ładna, wymiarowa.
(301/2) **Tel. 661-214-794, 661-022-547**

Sprzedam działkę pod zabudowę o pow. 46 arów w Białej z możliwością podziału.
(302/2) **Tel. 501-177-943**

Sprzedam działki:

- w **Tyczynie** o pow. 29,5 ara (pełne uzbrojenie, warunki zabudowy, widokowa),
  - w **Budziwoju** o pow. 11;12 arów lub w całości (uzbrojona, widokowa),
  - w **Hermanowej** o pow. 16 arów (częściowo uzbrojona, widokowa),
  - w **Siedliskach** o pow. 30 arów (uzbrojona, warunki zabudowy, widokowa)
- (303/1) **Tel. 792-660-031, 792-660-035**

SZUKAM PRACY / DAM PRACĘ

Zatrudnię studenta lub ucznia, jako sprzedawcę w bufecie.

Przyjmę na odbycie stażu sprzedawcę i kelnera
(108/3) **Tel. 017 866-13-58, 866-13-41**

POM Tyczyn, Tyczyn, ul. Grunwaldzka 70 zatrudni ślusarza remontowego, ślusarza narzędziowego i mechanika ciągników.
(109/2) **Tel. 017 22-19- 320**

Zaopiekuję się dzieckiem na terenie Tyczyna. Doświadczenie i dobre referencje.
(110/2) **Tel. 691-129-182**

Zatrudnię operatora koparki JCB w Budziwoju.
(111/1) **Tel. 017 23-02-403; 605-439-875**

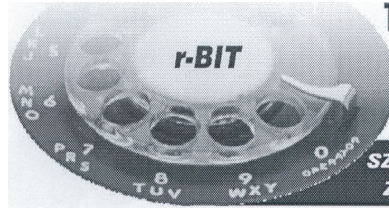
Zatrudnię na stanowisku sprzedawca w sklepie metalowo-budowlanym w Budziwoju.
(112/1) **Tel. 017 23-02-403; 605-439-875**

Poszukuję opiekunki do półtorarocznego chłopca , 4-5 razy w tygodniu. Hermanowa.
(113/1) **Tel. 723-102-723**

Młoda dziewczyna chętnie posprząta dom.
(114/1) **Tel. 691-129-182**

Firma „Zwyżka” zatrudni operatora zwyżki.
(115/1) **Tel. 603-376-069**

OGŁOSZENIA

Telefoniczna Informacja
Gospodarcza 94-34
Medyczna 94-39

**szukasz informacji...
zadzwoń do „r-BIT-u”**

Bar „U Wiktora”

organizuje:

- > przyjęcia weselne, > bankiety,
  - > spotkania towarzyskie,
  - > konferencje, imprezy okolicznościowe - do 120 osób
- Zapewniamy miłą i uprzejmą obsługę

Tel. 017 22-91-360

Niemiecki - gimnazjum,
szkoła ponadgimnazjalna
Tyczyn, Tel. 502-636-111

Angielski

Tel. 697-996-602 (po godz. 17.00)

Sklep Wielobranżowy

CENTRUM SMAK

Kazimierz Myrda, 36-021 Budziwój, ul. Kowalskiego 90

Usługi koparko - ładowarką JCB

Tel. 017 23-02-403

Sprzedam 2-letnie łóżko piętrowe o wym. 90x210 cm,
2 materace i szuflada wsuwana.

Tel. 668-519-857

Wyprzedaż obuwia letniego

Sklep „Mewa 1”

Tyczyn, ul. Rynek 16

Tel. 017 22-91-362

Wielka wyprzedaż

- * kosiarki, kosy
- * quady, skutery
- * crossy, rowery

Sklep „Mewa 2”(obok stacji paliw)

Tyczyn, ul. Grunwaldzka 39a **Tel. 017 22-91-444**

Zainteresowani umieszczeniem oferty na naszych łamach, proszeni są o osobisty kontakt z redakcją - UM pok.26.
Oferty „Szukam pracy”, „Dam pracę” i „Sprzedam/ kupię działkę, dom” - w Gminie Tyczyn, są bezpłatne.

GŁOS TYCZYNA

- dwutygodnik. Redaguje Kolegium w składzie: **Jerzy J. Fąfara** - redaktor naczelny, **Alicja Kustra, Marta Leniart, Zofia Matys, Barbara Samolewicz, Kazimierz Szczepański, Halina Złamaniec.**

Wydawca: Urząd Gminy i Miasta w Tyczynie przy współudziale Miejsko-Gminnego

Ośrodka Kultury, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej oraz Towarzystwa Miłośników Ziemi Tyczyńskiej.

Adres Wydawcy: Urząd Gminy i Miasta, 36-020 Tyczyn, ul. Rynek 18, tel. 017 22-19-310, e-mail: glos@intertele.pl www.tyczyn.pl

Skład i łamanie: Pracownia Komputerowa UGiM w Tyczynie. **Druk:** Drukarnia „Kolor”, Tyczyn, ul. Kościuszki 4a, tel. 017 22-99-345

Wydawca zastrzega sobie prawo skracania i adiestacji publikowanych tekstów oraz korespondencji, a także opatrywania ich własnymi tytułami. Wydawca nie zwraca nie zamówionych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń. Poglądy wyrażane w artykułach są poglądami ich autorów a nie wydawcy.

ISSN 1231-4609

3 listopada

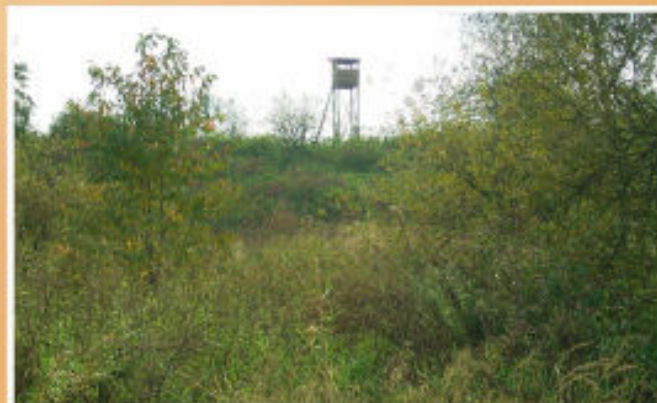
Święto myśliwych i leśników

Ciąg dalszy ze strony 2

kół i towarzystw myśliwskich. Znak wieńca z krzyżem jest też oficjalną od 1946 r., odznaką Polskiego Związku Łowieckiego.

Początki kultu św. Huberta na Podkarpaciu sięgają I połowy XVIII w., kiedy powstała w tutejszym lesie kaplica myśliwska, ufundowana przez hrabiego Jerzego Lubomirskiego, pana na zamku rzeszowskim, właściciela części Puszczy Sandomierskiej. Jednym z jego ulubionych miejsc na myśliwskie wypady był Miłocin, gdzie w lesie "Dębina" posiadał m.in. pałacyk myśliwski. Według miejscowej tradycji świątynia ufundowana została jako votum za cudowne ocalenie w spotkaniu z niedźwiedziem. Inny stary przekaz opowiada o niefortunnej przygodzie na polowaniu, która mogła księcia Lubomirskiego kosztować utratę oka.

Ciąg dalszy na stronie 20

Z ambony można obserwować dzikie zwierzęta

Koło Łowieckie „Bielik” w Budziwoju

Gminne Koło Myśliwskie „Lisica” w Tyczynie powstało 26 lutego 1952 r. Założycielami Koła byli rolnicy z Drabinianki, Tyczyna, Budziwoja, Słociny i Chmielnika. W roku 1954 z uwagi na wystąpienie ze związku wielu jego członków z własnej woli, bądź z powodu nie otrzymania pozwolenia na posiadanie broni koło „Lisica” połączyło się z Kołem Myśliwskim z Maławy, tworząc wspólnie Koło nr 7 w Tyczynie.

Zarząd Koła nr 7 po zapoznaniu się z ustawą łowiecką oraz Statutem Polskiego Związku Łowieckiego, odbył Walne Zebranie sprawozda-

50 Lat Koła Łowieckiego „Bielik” w Budziwoju

wezo-wyborcze, na którym zmieniono nazwę Koła na „Bielik”.

Po przeprowadzonej reformie w Polskim Związku

Łowieckim i w toku dalszego ustalania obwodów łowieckich „Bielikowi” przydzielono obwód obejmujący tereny wsi: Drabinianka, Biała, Tyczyn, Budziwój, Siedliska, Kielnarowa, Lubenia, Straszędzie, Hermanowa, Borek Stary, Borek Nowy oraz kompleksy leśne Przylasek i Czerwunki. W późniejszym czasie Koło otrzymało nowe tereny: Błazowa Górna, Błazowa Dolna, Białka, Lecka. W 1994 r. przeniesiono siedzibę Koła Tyczyna do Budziwoja.

Myśliwi z Koła Łowieckiego „Bielik” w Budziwoju oprócz pozyskiwania zwierzyny łownej wykonują bardzo pożyteczne prace. Do ich zadań należy m.in.: dokarmianie zwierzyny, budowa urządzeń hodowlanych, walka ze szkodnikami i kłusownictwem, doskonalenie umiejętności strzeleckich, prowadzenie gospodarki łowieckiej, ochrona środowiska przyrodniczego, pielęgnowanie historycznych wartości kultury łowieckiej, czuwanie nad przestrzeganiem przez członków Koła zasad etyki, obyczajów i tradycji łowieckich.

W 2000 r. z inicjatywy proboszcza ks. Edwarda Rusina oraz jego parafian, w ciągu 140 dni wybudowano kościół pod wezwaniem św. Huberta. Ta świątynia to dar, złożony Panu Bogu w Roku Wielkiego Jubileuszu. Dziś jest prężnym centrum tradycji i kultury łowieckiej w Polsce, a poprzez to stanowi o integracyjnym charakterze kultu św. Huberta.

Tradycyjnie, co roku, w dniu 3 listopada organizowane są polowania hubertowskie, często połączone z mszą polową, rozpoczynającą polowanie, a zakończone uroczystym pokotem, wraz z myśliwskim ogniskiem i pełną oprawą w sygnały łowieckie.

Sławomir Zawadzki

3 listopada

Święto myśliwych i leśników

Odprawa myśliwych z Koła Łowieckiego „Bielik” z Budziwoja przed polowaniem hubertowskim

Modlitwa do św. Huberta

Święty Hubercie, Patronie myśliwych i leśników, polecam się w szczególności Twojej opiece i proszę, abys swoim wstawiennictwem przed Bogiem wspierał mnie we wszystkich potrzebach.

Wyjednaj mi łaskę naśladowania Twoich cnót. Kieruj moim umysłem, prowadź moje oczy i ręce, abym wypełniał swoje zadania zgodnie z prawem Stwórcy. Strzeż mnie od złych przygód i doprowadź do zbawienia wiecznego. Amen.

Ks. W. Frączak, Patroni myśliwych. Wydawnictwo Duszpasterstwa Rolników, Włocławek 2002.

Odprawa nagonki

Tradycyjne myśliwskie ognisko Koła Łowieckiego „Bielik”